

PRZY BRESLAUERSTRASSE

Widok z około 1900 r. Za 80 lat tutaj zaczynać się będzie al. Konstytucji 3 Maja. To unikatowe zdjęcie, bo żaden z budynków widocznych na pierwszym planie nie przetrwał do dzisiaj. Ocalała jedynie kamienica w drugim rzędzie po prawej stronie (widać górną część budynku). Opowiem o niej w kolejnym odcinku Spacerownika.

Budynek po lewej stronie to fabryka włókiennicza rodziny Förster. Fabryka powstała w XIX wieku. Na jej tyłach w latach 20. XX wieku wybudowano nowy zakład, czyli powojenną Polską Wełnę. Stary obiekt został zburzony w latach 30. Dzisiaj w tym miejscu jest stacja benzynowa.

Ze zbiorów Muzeum Ziemi Lubuskiej

WINNE WZGÓRZE

To samo miejsce. Trwa budowa al. Konstytucji 3 Maja, dzisiaj jednej z najważniejszych arterii komunikacyjnych miasta. Inwestycję rozpoczęto wiosną 1978 r. Zaczęto od wyburzenia domów stojących na trasie dwujezdniowej ulicy. Chodziło o kilkadziesiąt budynków. W 1979 r., jak widać na zdjęciu, zaczęto burzyć domy wzdłuż ul. Wrocławskiej - kilka kamienic zagradzało wylot przyszłej Konstytucji 3 Maja. Ciekawostką jest stan Winnego Wzgórza. Widzicie tutaj gdzieś winnice? Krzewy winorośli? Otóż to - nie ma ich! Została tylko łąka... Na szczęście później winne krzewy znowu pojawiły się na swoim miejscu.

Fot. Czesław Luniewicz/zbiory Archiwum Państwowego w Zielonej Górze

SPACEROWNIK ZIELONOGÓRSKI ODC. 378

Ślimak z unikatową panoramą miasta

To centralny punkt wystawy w nowej części rozbudowanego muzeum. Panorama Zielonej Góry z przełomu XIX i XX wieku. Zanim wystawa zostanie otwarta, w kolejnych odcinkach Spacerownika opowiem, co na niej można zobaczyć. To zaczynamy! Od leporello...

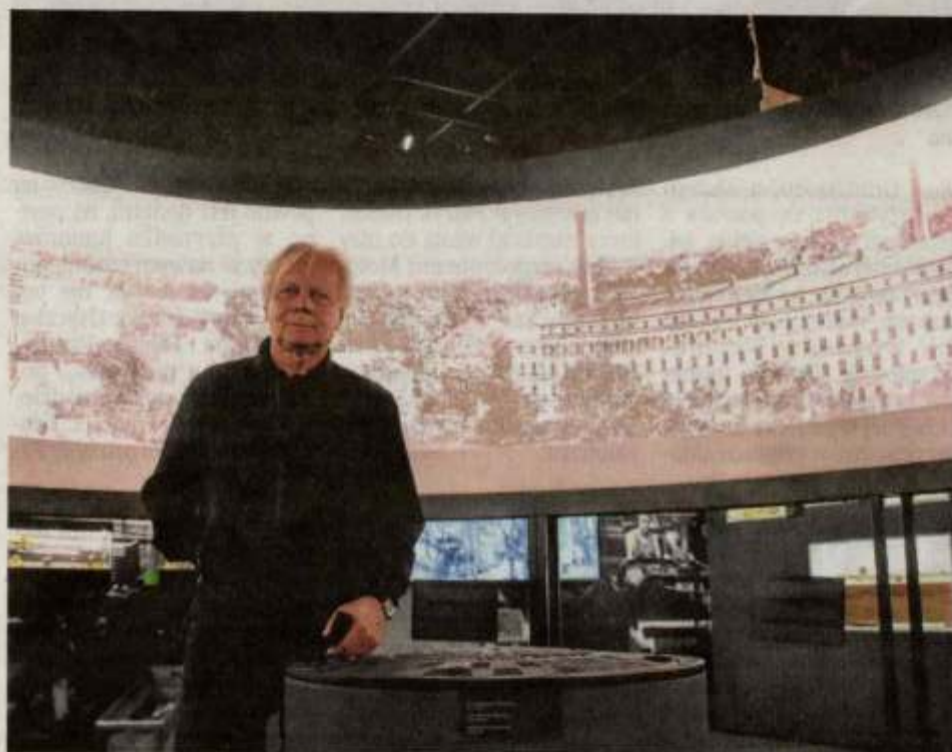
- Czyżniewski! Jako nauczycielka żądam, byś natychmiast wyjaśnił, co to jest leporello. I nie pisz, że umyślesz patelnię, bo ja to zrobiłam - moja żona stanęła mi nad głową z naczyniem w dłoni. Bardzo nie lubię takich sytuacji...

Leporello to taka składowana harmonijka, którą tworzy np. kilka-kilkanaście widokówek. Można ją rozłożyć i oglądać zdjęcia. Mogą dotyczyć jednego tematu (zwierzęta, zabytki) lub układać się w inną spójną całość.

- Nasze leporello składa się z 10 zdjęć z przełomu XIX i XX wieku. Mam je dzięki darczyńcy z Niemiec. Fotograf stanął w miejscu, gdzie dzisiaj jest Palmiarnia. Widać prawie całe miasto. My fotografie powiększyliśmy i połączyliśmy te zdjęcia w jedną całość - opowiada Leszek Kania, dyrektor Muzeum Ziemi Lubuskiej. Stoimy wewnątrz konstrukcji nazwanej przez muzealników „ślimakiem”. Dookoła nas Grünberg z około 1900 r. Taki cykl łatwo było zrobić, bo na Winnym Wzgórzu stał jedynie domek winiarski Gremplera, który dzisiaj jest jednym z elementów Palmiarni. Z jego

dachu można było podziwiać panoramę miasta w każdym kierunku. Nasz fotograf rozpoczął od dzisiejszej ul. Podgórnej. Na skraju pierwszego zdjęcia widać komin cegielni, która funkcjonowała na terenie dzisiejszego uniwersytetu. W oddali widać również Wieżę Braniborską. I tak na 10 kolejnych zdjęciach - na pierwszym planie winnice, a w oddali miasto. Ostatnie ujęcie dochodzi do ul. Bankowej. Widać dach redakcji „Gazety Lubuskiej”, a przy ul. Chopina murowany wiatrak typu holenderskiego.

Zastanawiacie się, czemu fotograf nie zrobił kolejnych zdjęć? Może je wykonał, ale wydawca leporello mógł je uznać za nieatrakcyjne. W 1900 r. tam praktycznie nic nie było, pojedyncze domy tonęły w zieleni. Jeszcze nie zbudowano kompleksu szpitalnego przy ul. Wazów. Diakonisy jeszcze nie wiedziały, że w tym miejscu zbudują swój dom zakonny, szpital, dom dziecka i szkołę. Tym bardziej nie można podejrzewać, że właściciel fabryki Wagonów (powojenny Zastal) Georg Beuchelt już wtedy myślał o ufundowaniu no-

- Leporello składa się z 10 pocztówek wykonanych na przełomie XIX i XX wieku - opowiada Leszek Kania, dyrektor muzeum

wej świątyni. Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela powstał dopiero po I wojnie światowej.

Dzisiaj prezentuję środkowy fragment panoramy (2,5 pocztówki). To ul. Wrocławska (tak się również nazywała przed wojną). Świetnie ukazuje, jak zmieniło się

miasto. 120 lat temu środkowy fragment nie był intensywnie zabudowany. Z biegiem lat powstawały kolejne kamienice, które doszły do zabudowań fabrycznych powojennej Polskiej Wełny. Kilkadziesiąt lat później okazało się, że tutaj będzie przebiegać jedna z najważ-

niejszych ulic w mieście - al. Konstytucji 3 Maja. Kamienice zburzono, dzisiaj w tym miejscu jest skrzyżowanie przed Focus Mall.

Tomasz Czyżniewski
codziennie nowe opowieści i zdjęcia
Fb.com/czyzniewski.tomasz

ROZBUDOWA MUZEUM

Nowa ekspozycja znajduje się w nowym budynku. Ten został „doklejony” do gmachu głównego od strony podwórza. Dzięki temu muzeum zyskało na czterech kondygnacjach około 2 tys. mkw. powierzchni. Zwiedzających najbardziej zaciekawia dwie nowe ekspozycje stałe. Pierwsza to „Dziedzictwo i współczesność. Zielona Góra - region lubuski”. Koncentruje się ona na historii Zielonej Góry oraz powojennym osadnictwie w całym regionie Środkowego Nadodrza. Do ekspozycji wykorzystano wiele multimediów. Możemy też wysłuchać nagrania wypowiedzi świadków historii. Druga wystawa stała - „Galeria Złotego Grona. Kolekcja sztuki polskiej XX wieku” - prezentuje muzealną kolekcję zbieraną od lat 50.

Płacówka zyskała również pomieszczenia na zajęcia z uczniami oraz dużą salę konferencyjno-koncertową. Ozdobą parteru jest renesansowy portal z Przytoku, który powstał w 1596 r. Inwestycja kosztowała ponad 20 mln zł. Całość miała być gotowa pod koniec września. Później oficjalny termin otwarcia wyznaczono na 11 listopada, podczas uroczystej sesji sejmiku województwa. Z powodu epidemii ten termin upadł. Na razie nie ma daty otwarcia.